

Az 1910-ben rendezendő kiállítás, nem valami elzárt külön helyen kapva helyet, hanem az egész város, egyetemével, múzeumaival, iskoláival, utcáival, gyáraival, kereskedéseivel egyaránt szolgálja a kiállítás keretét. A gondolat egészen új és kétségtelenül vonzó; csakis a kivitele okoz nehézséget. — Amsterdamban a jövő 1908-ik évre művészeti és iparkiállítás terveznek, amelyen a lakásépítéssel és lakásberendezés egész ügye kerül bemutatásra. A kiállításon azonban nem alkalmi épületek fognak szerepelni, hanem Amsterdamban erre a célra szolgáló külön és új területen állandó és a városszabályozás tervébe illeszkedő épületek (lakások a legváltozatosabb formában), és mindez úgy gazdasági, mint egészségügyi tekintetben mintaszerű berendezéssel. — Zürichben nemzetközi fényképképzés volt az iparművészeti múzeumban (június végéig tartott), ahol amerikaiak, németek, franciák, angolok, olaszok, svájciak, osztrákok és magyar kiállítók vettek részt.

PÁLYÁZATOK.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI ISKOLA NÖVENDEKEINEK ÉVVÉGI PÁLYÁZATAI. Mint már az előbbi években, úgy ez idén is iskolánk működéséről e folyóirat keretén belül — a lehetőséghez mérten — beszámolni törekszünk.

Tesszük ezt többféle okból.

Először: hogy az érdekeltek működésünk szelleméről és az elért eredményekről tudomást vehessenek, miáltal növendékeink alkalmaztatását, s így boldogulását lehetőleg elősegítsük. Másodsor: hogy reális alapot nyújtsunk működésünk esetleges bírálatához. Harmadsor: hogy a nyilvánosság szemelőtt tartásával növendékeinket mentől intenzívebb munkára serkentsük.

A pályázati munkák a fentebbi célokat különösen szolgálják, amennyiben úgy azok tervezése, valamint kivitele teljesen a tanár befolyása nélkül történik.

E pályázatok céljuknál és jellegükénél fogva kétfélék.

Az egyik az úgynevezett képesítői, amelyben azon végző növendékek vesznek részt, akik oklevélre tartanak igényt. A másik pedig, amelyben — szakok szerint — a három szakosztály növendékei együttesen vesznek részt.

Az előbbi idő tartama 3 hónap, mely idő alatt egy nagyobb szabású feladat — a pályázók teljes elszigeteltsége mellett — egységesen oldandó meg, vagyis hogy úgy a tervezésben, valamint a kivitelben lehetőleg egyenértékű legyen.

Az utóbbi pályázatnak időtartama négy hét, a bírálat súlypontja pedig inkább a tervezésen van. Volt még egy együttes pályázata az összes szakosztályok növendékeinek és pedig az alakrajzból. Ennek időtartama két hét, amely idő alatt egy fej és egy akt rajzolendő. A bírálat itt kiterjeszkedik úgy a felfogásra, valamint a kivitelre.

A pályamunkák egy részét közöljük.

P. S.

PÁLYÁZAT BEKÖTÉSI TÁBLÁRA. A Magyar Iparművészeti Társulat Erdélyi Mór, mint a M. kir. Államvasutak által közrebocsátandó »Magyarország« című díszmű kiadvállalkozója megbízásából a következő pályázatot hirdeti:

1. Tervezzenek vászonnal borított bekötési táblát a »Magyarország« című mű részére, mely magában foglalja hazánk képes leírását.

2. A bekötési tábla rajza 27 cm. széles, 37 cm. magas legyen; megrajzolandó a könyv háta (vastagsága) is, mely 3 cm. széles.

3. A kívánt bekötési táblán Magyarország nagy címerét és a könyv címét: »Magyarország« kell feltüntetni; kívánatos, hogy a tervezők a díszítés alkalmazásában a szertelenségektől tartózkodjanak s inkább egyszerűségre törekedjenek.

4. A tervezetben 2—3 színt használhat a tervező; egyik szín helyett arany is alkalmazható.

5. A tervezet hatásának megítélhetése végett legcélszerűbb, ha a tervezők papíros helyett mindjárt olyan vászonra megrajzolják, illetőleg megfestik pályamunkájukat, amely vásznat a végleges elkészítésnél alkalmazni akarnak. Vászonmunkákat, illetőleg a pályamű elkészítéséhez szükséges megfelelő nagyságú vászonlapokat díjtalanul bocsát a pályázók rendelkezésére Gottermayer Nándor kir. udv. könyvkötő (Budapest, IV. ker., Királyi Pál-utca 5.), ha őt e részben megkeresik.

6. Csakis teljesen befejezett, közvetlenül felhasználható pályaművek jöhetnek figyelembe; ennél fogva vázlatok és felületesen kidolgozott munkák a pályadíjat nem kaphatják.

7. Pályázaton csakis magyar állampolgár vehet részt.

8. A pályázat föltételeinek és a jogos művészi igényeknek megfelelő pályaművek díjazására 3 pályadíj tüzetik ki és pedig egy I. 300 koronás és két II. 100—100 koronás pályadíj.

9. A pályázat hirdetője fenntartja magának a jogot, hogy a pályadíjat jutalmazott művek bármelyikét a végleges kivétel alapjául elfogadhassa; az e célra elfogadott mű szerzője köteles — külön díjazás nélkül — a pályadíj fejében a mű francia, angol és német címét is megrajzolni, mely az illető idegennyelvű kiadásoknál »Magyarország« cím helyén alkalmazandó.

10. A pályadíjjal jutalmazott művek korlátlan tulajdonjoga, beleértve a sokszorosítási jogot is, a mű kiadvállalkozóját illeti meg.

11. A pályázat f. évi szeptember 9-én déli 12 óra-
kor jár le. Ezidőre a pályaműveket be kell küldeni a Magyar Iparművészeti Társulat titkári hivatalába (IX., Üllői-út 33—37.).

12. A pályázat bíráló-bizottsága hét tagból áll; elnökét és három tagját a Magyar Iparművészeti Társulat küldi ki, tagjai ezeken kívül Marx János min. tanácsos, a Máv. elnökgazdátója, Kalina Albert Máv. felügyelő és Erdélyi Mór.

13. Pályázni lehet névvel vagy jelíggel levéllel.

14. Valamennyi pályaművet a Magyar Iparművészeti Társulat legalább három napig kiállítja.

15. A pályaműveket kiállításuk után 8 nap alatt el kell vitézni, mert értük a társulat felelősséget nem vállal.

Budapest, 1907. július havában.

A MAGYAR IPARMŰVÉSZETI TÁRSULAT.

PÁLYÁZAT CÍMLAPRA. A »Kor« képes folyóirat szerkesztősége a Magyar Iparművészeti Társulat útján pályázatot hirdet a folyóirat címlapjára, amely pályázaton a Mintarajziskola, az Iparművészeti Iskola és fővárosi Iparrajziskola növendékei vehetnek részt. Első díj 100 korona, második díj 35 korona. Lejár 1907. évi szeptember hó 14-én déli 12 órakor. A pályamunkákat a Társulat titkári hivatalába kell küldeni. Részletes feltételeket itt és a nevezett intézetek igazgatóságainál lehet megtudni.

MŰVÉSZETI PÁLYÁZATOT két római magyar festőművészeti és egy szobrászati díjra hirdet a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanács. A római magyar művészházban legközelebb megüresedő két festőművészeti és egy szobrászati műteremre (a hozzájuk tartozó lakószobával együtt) és a festőművészeti helyiségekkel járó 3000—3000 korona, valamint a szobrászati helyiségekkel járó 4000 korona ösztöndíjra. A pályázati folyamatok és művek benyújtásának határideje 1907. évi október hó 31-ike. A pályázati műveket a Szépművészeti Múzeumba, a folyamatokat pedig a Magyar Orsz. Képzőművészeti Tanácshoz címezve, annak irodájába (V., Báthory-u. 12. sz.) kell beküldeni, ahol a pályázat részletes feltételei is megtudhatók.

KÜLÖNFÉLÉK.

DOBY JENŐ. 1834—1907. Hosszú, munkás élet után Doby Jenő július hónap első napján váratlanul elhunyt.

Huszonhárom éven át volt a rézmetszés tanára az országos iparművészeti iskolában, melytől csak igen kevéssel halála előtt vált meg. Tanítványain, kartársain és a grafikai művészet kedvelőin kívül aránylag kevesen ismerték; művészete soha sem volt népszerű, bár a múlt század második felében a sokszorosító művészet előkelő ágának legkiválóbb és majdnem egyedüli művelője volt hazánkban.

Doby mesterei közül Jacoby Lajos, a híres bécsi rézmetsző, volt a legkiválóbb. Jacoby főműve, Ráfael Atheni iskolájának a reprodukciója, a szoros értelemben vett sokszorosító művészet remekei közé tartozik. Ezt az irányt művelte Doby is. Éles szeme a festészet alkotásainak legapróbb részleteit is ellette; vésője híven adta vissza az eredeti művek sajátosságait. A különböző műfajokhoz, irányokhoz való alkalmazkodása, a különböző művek jellemző vonásainak megértése, széleskörű technikai kép-

zettsége tette képessé arra, hogy egyenlő szerencsével sokszorosítsa a régi festészet remekeit és kortársainak alkotásait.

Hosszú pályájának javarésze abba a korszakba esett, midőn a művészettörténeti tanulmányok föllendülésével a rézmetszés, mint a régi festészeti művek sokszorosítója, előkelő szerepet játszott. Hatalmas sorozatokban reprodukálták az európai nagy képtárak remekeit. A rézmetsző vésője és karcolóttója volt arra hivatva, hogy a csudált művek nemes vonalait és festőiségét egyaránt érvényre juttassa. Minálunk ez irányban legkiválóbb gyümölcse az a pompás díszmű, amely az Országos Képtár legkiválóbb festményeinek a reprodukcióit tartalmazza és amely 1883-ban jelent meg. Ennek a kiadványnak legjelesebb és legtermékenyebb munkatársai közé tartozott Doby Jenő, akinek egyéb művei is úgyszólván kivétel nélkül reprodukív jellegűek.

A XIX. század vége felé azonban a rézmetszés, mint szoros értelemben vett sokszorosító művészet, mindinkább háttérbe szorult. A művészettörténeti tudomány kifejlődése, a régi művészet alkotásainak a sokoldalú méltánylása, mely föllendülésének forrása volt, volt hanyatlásának az okozója is. A fényképezés kiművelése, a mechanikai-vegyi sokszorosítási eljárások rohamos tökéletesedése mellett a rézmetszés elvesztette egykori jelentőségét.

A rézmetszés testvérművészete, a rézmaratás azonban hatalmasan föllendült, de nem mint szoros értelemben vett sokszorosító művészet, nem idegen művek visszatükrözője, hanem mint önálló jelentőségű műfaj. A »peintre-graveur«-ök saját eszméiket, gondolataikat, saját festői fölfogásukat értékesítik és a rézkarc a modern grafikai művészet legelőkelőbb képviselőjévé lett.

Doby Jenő művészete még a korábbi nemzedékekben gyökeredzett. A legújabb fejlődést már nem követhette nyomon. Műveiben mindvégig idegen festői művek sokszorosítója maradt.

Tragikusnak nevezhetnők ilyképen hosszú pályafutását, mely utolsó részében a megváltozott helyzet következtében meddő maradt, ha nem lett volna épen Doby az, aki hazánkban a rézmetszés és rézmaratás modern irányát hathatósan előmozdította.

Mint az iparművészeti iskola tanára, a minden időben modern művészek egész sorának volt a mestere. Megértette a kor új irányát, megváltozott követelményeit és tapasztalatainak gazdag kincsével, tudásának, lelkesedésének teljességével megmutatta tanítványainak azt az utat, amelyet követniök kell. Nagyrészt az ő működésének köszönhetjük, hogy a magyar grafikai művészet legújában olyan biztató jelenségekkel kecsegtet.

Doby nemes alakja, melyet az egyéni szeretetreméltóság ritka varázsa aranyozott meg, a magyar művészet történetében maradandó helyet foglalt el. Mint egy régibb irány jeles művelője, mint a legújabb irányt követő fiatal művészek mestere, benne teljeseedik a múlt, tőle indul ki a jövő. Emlékezetét nemcsak művei tartják fenn, amelyek jellemző képviselői a sokszorosító művészet egy külön irányának, hanem fönntartja az a hatás is, amelyet mint tanár a magyar grafika további fejlődésére gyakorolt.